

Davlat soliq qo‘mitasi huzuridagi Jamoatchilik kengashining soliq ma‘muriyatchiligini takomillashtirish bo‘yicha takliflari

2022-yil 10-avgust

№	Amaldagi tartib	Taklif etilayotgan tartib	Asoslanishi
Soliq hisoboti			
1	Soliq kodeksi soliq hisoboti yangi shakllarining qabul qilinishi va kuchga kirishi shartlari va muddatlarini tartibga solmaydi.	<p>Soliq kodeksida shart sifatida quyidagilarni o‘rnatish taklif etiladi:</p> <p>1) soliq hisobotining yangi shakllarini qabul qilish yoki mavjudlarini o‘zgartirish:</p> <p>a) yangi soliqni joriy etish;</p> <p>b) soliqqa tortish qoidalarini o‘zgartiruvchi me‘yoriy hujjatni qabul qilish;</p> <p>v) soliq hisoboti shakllarida soliq hisob-kitoblarini buzib ko‘rsatadigan xatolarni aniqlash.</p> <p>2) soliq to‘lovchilar tomonidan yangi yoki o‘zgartirilgan hisobot shakllarining kuchga kirishi va qo‘llanilishi:</p> <p>a) qonun hujjatlariga muvofiq soliq hisobotining yangi shakllarini qabul qilish yoki mavjudlariga o‘zgartirishlar to‘g‘risidagi me‘yoriy hujjatni ro‘yxatdan o‘tkazish;</p>	<p>Soliq hisoboti shakllariga o‘zgartirishlar kiritishning amaldagi tartibi qonunchilik bilan tartibga solinmagan, buning natijasida:</p> <ul style="list-style-type: none"> - soliq organlari umummajburiy huquqiy hujjat bilan tasdiqlamagan sdan, qatorlar, ustunlar, ilovalarni qo‘shadi yoki olib tashlaydi; - shakllar rasmiy nashr etilmaydi va ularga tushuntirishlar berilmaydi; - ular kiritilishi bilan darhol kuchga kiradi; - bu vijdonli soliq to‘lovchilarning o‘z soliq majburiyatlarini bajarishlarida qiyinchilik tug‘dirmoqda

		<p>b) soliq hisobotining yangi shakllarini yoki o'zgartirilgan shakllarini rasmiy nashr etish;</p> <p>c) yangi yoki o'zgartirilgan hisobot shakllarini to'ldirish bo'yicha ko'rsatmalarni (yo'riqnomalarni) tartibga solish maqsadida rasmiy me'yoriy hujjat sifatida chiqarish;</p> <p>d) kuchga kirish sanasini - ular rasmiy e'lon qilingan kundan boshlab kamida bir oydan so'ng belgilash.</p>	
2	<p>Soliq kodeksi buxgalteriya dasturlari yordamida tuzilgan soliq hisobotini taqdim etishning o'ziga xos xususiyatlarini tartibga solmaydi. ESF va IF bundan mustasno, DSQ axborot tizimlarining uchinchi tomon ishlab chiquvchilari axborot tizimlari bilan integratsiya qilish uchun huquqiy normalari mavjud emas.</p>	<p>Soliq kodeksida quyidagilarni belgilash taklif qilinadi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - soliq to'lovchilarning buxgalteriya dasturlari yordamida tuzilgan soliq hisobotlarini boshqa dasturlarga yuklamasdan va shakllarni qayta to'ldirmasdan bevosita ushbu dasturlardan taqdim etish huquqi; - soliq organlarining elektron ma'lumotlar almashinuvi (EDI - Electronic data interchange) uchun dasturiy interfeysning API-ga ochiq, bepul kirishni (erkin) joylashtirish majburiyati. 	<p>Davlat soliq qo'mitasi dasturchilari elektron hujjat aylanishi segmenti yetakchi vakillari dasturiy ta'minotining soliq organlari axborot tizimlari bilan integratsiyalashuvini rasman ta'minladilar. Biroq, soliq hisoboti shakllariga tez-tez o'zgartirishlar kiritilishi tufayli ularni buxgalteriya dasturlaridan yuborish deyarli imkonsiz. Buni so'rovda qatnashgan buxgalterlarning 80% dan ortig'i tasdiqlagan.</p>
3	<p>Davlat soliq qo'mitasi, Davlat statistika qo'mitasi, Mehnat vazirligi va Xalq bankining hisobot shakllarida bir necha marta qo'lda kiritilishi kerak bo'lgan ko'plab takroriy ko'rsatkichlar mavjud. Bunga esa ushbu</p>	<p>Bir turdagi va ko'rinishdagi ko'rsatkichlarni Davlat soliq qo'mitasi, Davlat statistika qo'mitasi, Mehnat vazirligi va "Xalq banki"ning hisobot shakllariga kiritishda ushbu tashkilotlarning raqamli tizimlarini integratsiyalashgan holda yoki boshqa texnik</p>	<p>Ushbu taklifning amalga oshirilishi ko'plab hisobotlar, ma'lumotnomalarni to'ldirish va h.k. kabi biznes xarajatlarining kamayishiga olib keladi.</p>

	tashkilotlarning raqamli tizimlari integratsiyasining yo‘qligi sababdir.	vositalar yordamida avtomatik tarzda aks ettirishni ta’minlash taklif etilmoqda.	
4	Soliq kodeksida aylanmadan olinadigan soliqni har oy to‘lash talabi joriy etildi.	Ushbu me’yorni bekor qilish orqali, to‘lovlarning choraklik to‘lanishiga qaytish.	Bu: - kichik biznes buxgalterlarining vaqtini qisqartirishga olib keladi; - byudjetga sezilarli ta’sir ko‘rsatmaydi
Soliq ma’muriyatchiligining raqamli texnologiyalari			
5	Soliq ma’muriyatchiligi Davlat soliq qo‘mitasining raqamli tizimlari va xizmatlariga asoslangan bo‘lishiga qaramay, Soliq kodeksida ularni tartibga solish qoidalarini (faqat soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti to‘g‘risida mavjud), soliq to‘lovchilar va soliq organlarining huquq va majburiyatlari mavjud emas, ular yozilmagan, bu hisobvara-faktura bo‘yicha nizomni qayta ko‘rib chiqishni talab qiladi va hokazo.	Soliq kodeksi quyidagilarni taklif etadi: - DSQning raqamli tizimlari va xizmatlarini aniqlashtirish; - ularning vazifalari va funksiyalari; - ularni ishlab chiqish va ishga tushirish tamoyillari va qoidalarini belgilash; - soliq to‘lovchilar va soliq organlarining raqamli tizimlar va xizmatlarni ishlab chiqish, foydalanishga topshirish va ulardan foydalanishda yuzaga kelayotgan huquq va majburiyatlarini tartibga solish; - raqamli tizimlar Soliq kodeksining barcha me’yorlari va qoidalarini texnik bajarilishini ta’minlashi lozim, ularga rioya qilmaslik uchun esa soliq organlari xodimlarining javobgarligini belgilash; - ESF, kassa cheklari, marketpleyslar, tahlikalarni boshqarish va boshqa raqamli nazorat vositalariga aniq ta’rif berish kerak.	Amaliyotda raqamli tizimlar va xizmatlar qonunchilik doirasidan tashqarida rivojlanadi, bu esa SKning bir qator me’yorlarining buzilishiga olib keladi. Bu ham soliq organlari, ham soliq to‘lovchilar uchun juda ko‘p muammolarni keltirib chiqarmoqda. Taklif etilayotgan huquqiy tartibga solish masalasi soliq ma’muriyatchiligida raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligini oshiradi.

6	<p>Davlat soliq qo‘mitasi raqamli tizimlari va xizmatlarining ishidagi texnik nosozliklar yoki xatolar oqibatida soliq organlariga hisobotlarni yoki boshqa ma’lumotlarni o‘z vaqtida taqdim etish imkonini cheklovchi holatlar hych qanday huquqiy hujjat bilan tartibga solinmagan.</p>	<p>Qonuniy me’yor sifatida quyidagilar kiritilishi taklif etiladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Davlat soliq qo‘mitasining raqamli tizimlari va xizmatlarining ishlashidagi texnik nosozlik va texnik xatolar tushunchasini kiritish hamda ularni soliq to‘lovchining aybini istisno qiluvchi holat tariqasida tan olish; - soliq to‘lovchining majburiyatlari texnik nosozlik yoki xatolar bartaraf etilgan kundan keyingi kundan kechiktirmay bajarilishi sharti bilan, belgilangan muddatni buzmaganda bajarilgan, deb tan olinishi; - soliq to‘lovchilarni texnik xatolar yoki texnik nosozlik natijasida yuzaga kelib chiqqan huquqbuzarliklar uchun javobgarlikka tortmaslik (jarimalar, penyalar). 	<p>Axborot tizimlari va xizmatlarida texnik nosozliklar yoki texnik xatolar yuzaga kelgan taqdirda soliq to‘lovchilar va soliq organlarining huquq, burch va majburiyatlari huquqiy jihatdan tartibga solinmaganligi Davlat soliq qo‘mitasining mazkur holatlarda chiqargan qarorlari qonuniy asoslanmasligini keltirib chiqaradi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2021-yilda tizim 192 kun, 285 soat xato bilan ishlagan; - 2022-yilda esa (7 oy) - 70 kun va 192 soat. <p>Bu holatlarning barchasida hisobotni topshirish muddati huquqiy asoslarsiz uzaytirilgan.</p>
7	<p>Texnik nosozliklar kelib chiqish oraliq‘i va ularning soatlar soni ishlab chiqilgan dasturiy ta’minotning sifatini nazorat qilish tizimi ishlayotganligidan dalolat beradi.</p>	<p>Axborot tizimlarini ishlab chiqish va joriy etishga bo‘lgan talablar Davlat standartlariga (ishlab chiqish, sinovdan o‘tkazish, hujjatlashtirish, o‘qitish) muvofiq bo‘lishini ta’minlash taklif etiladi. Mustaqil "Dasturiy ta’minot sifati laboratoriyasi" bilan test sinovlarini o‘tkazish va xulosalar berish, uni IT-kompaniyalarning, dasturiy ta’minotni ishlab chiqish bo‘yicha</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 2021-yilda: 192 kun 285 soat xato bilan ishlagan. - 2022-yilda (7 oy): 70 kun 192 soat xato bilan shlagan.

		mutaxassislar o'rtasida tanlov o'tkazish orqali tanlash yuzasidan shartnomalar tuzish.	
8	Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasida hujjat aylanishining to'g'ri yo'lga qo'yilmagani ustidan nazorat yo'qligi sababli, har xil suiiste'mollik holatlari yuzaga kelmoqda.	Hujjatlar aylanmasi operatorlari tizimlaridan foydalangan holda soliq to'lovchilarning shaxsiy kabinetlari orqali soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasida hujjatlar almashinuvini tashkil etish taklif etilmoqda. Barcha hujjatlar hujjatni yaratuvchi yoki qabul qiluvchi soliq xodimining elektron raqamli imzosi bilan imzolanishi kerak.	Buxgalterlarning 60%i "eski sana bilan" xatlar olgan Buxgalterlarning 30%i QQS sertifikatini "eski sana bilan" bekor qilish holatlariga duch kelgan (1000 dan ortiq buxgalterlar orasida o'tkazilgan so'rov natijalari)
9	Bino va inshootlarni ijaraga berish shartnomalari Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalida va DSQning «ye-ijara» axborot tizimida ro'yxatga olinadi.	Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali va "ye-ijara" interaktiv xizmatining binolar va inshootlarni ijaraga berish shartnomalarini ro'yxatdan o'tkazish tizimini integratsiyalash	Soliq ma'muriyatchiligi xarajatlarini kamaytiradi
Soliq majburiyatlarining bajarilishi			
10	SKning 89-moddasida ko'rsatilgan, soliqlarni to'lash usullari orasida, soliq to'lovchining shaxsiy kabinetlari orqali to'lov amalga oshirish masalasi yo'q	Soliq kodeksining 89-moddasiga, soliq to'lovchining soliq to'lash majburiyati, shu jumladan, soliq to'lovchining shaxsiy kabinetlari orqali to'lov topshiriqnomasi yuborilgan paytdan boshlab (agar soliq to'lovchining bankdagi shaxsiy hisob raqamida zarur mablag'lar mavjud bo'lsa) bajarilgan deb e'tirof etiladigan me'yorni kiritish taklif qilinmoqda.	Soliq to'lovchining shaxsiy kabinetlari orqali to'langan soliq summalari, texnik sabablarga ko'ra byudjet tizimiga o'z vaqtida tushmasligi holatlari uchrab turibdi. Taklif etilayotgan me'yorda vijdonli soliq to'lovchilardan bu holatda javobgarlikni olib tashlash taklifi kiritilmoqda.

11	Bugungi kunda korxonalar har bir soliqni alohida byudjet hisobiga to'lashi shart, bu esa xatolarga va soliq majburiyatini bajarish uchun qo'shimcha vaqt sarflashga olib keladi.	Yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun har bir soliq bo'yicha kodi ko'rsatilgan holda yagona byudjet hisob raqamini (YABHR) joriy etish hamda soliq hisobotlarini taqdim etish va soliqlarni to'lash muddatlarining unifikatsiyasi taklif etilmoqda.	Yagona byudjet hisob raqami (YABHR)ning joriy etilishi soliq to'lovchi tomonidan turli soliqlar bo'yicha ham qarzdorlik, ham ortiqcha to'lovlar mavjudligini istisno qiladi va byudjet oldidagi qarzlarning umumiy summasi bo'yicha penyalarni iqtisodiy jihatdan asoslanib hisoblashni ta'minlaydi.
12	Amaldagi tartibga ko'ra, ortiqcha to'langan va undirilgan soliq summasini soliq to'lovchiga qaytarish muddati 15 kunni tashkil etadi.	Ortiqcha to'langan va undirilgan soliq summasini qaytarish muddatini soliq to'lovchi tomonidan ariza berilgan kundan boshlab 5 kungacha qisqartirish taklif etilmoqda.	Mazkur taklifning hayotga tatbiq etilishi soliq to'lovchilarga mablag'larni qaytarish muddatini qisqartiradi va ularning iqtisodiy aylanmaga jalb etilishini tezlashtiradi.

Kameral nazorat

13	Kameral soliq tekshiruvlarini o'tkazish davriyligini belgilaydigan va xuddi shu soliq davri yoki masalasi bo'yicha tekshiruvni cheklamaydigan tartib-qoidalar mavjud emas.	Soliq kodeksida quyidagilarni belgilab qo'yish lozim: - kameral soliq tekshiruvlarini o'tkazish davriyligini; - xuddi shu davr uchun, soliq tekshiruvi o'z ichiga olgan davrlar uchun, shuningdek ortiqcha to'langan yoki undirilgan soliqlarni qaytarishda, bir xil soliqlar bo'yicha takroriy tekshirishlarni istisno qiluvchi tartibni joriy etish.	Ushbu qoidalarning yo'qligi soliq organlariga tadbirkorlik subyektlarida cheklovsiz kameral tekshiruvlarni tayinlash imkonini yaratib beradi, bu esa tadbirkorlik sub'yektlariga nisbatan kuchli ma'muriy bosimga olib keladi. Shunday qilib, soliq organlari ortiqcha to'langan yoki undirilgan soliqni qaytarish to'g'risida ariza berilgan taqdirda, ilgari ushbu soliq bo'yicha umumiy asosda kameral tekshiruv
----	--	--	---

			o'tkazilganiga qaramay, kameral tekshiruvni o'tkazadi.
14	Soliq organi soliq tekshiruvini o'tkazish jarayonida soliq to'lovchidan (soliq agentidan, uchinchi shaxsdan) buxgalteriya hisobi hujjatlarini, taqdim etilgan soliq hisoboti va buxgalteriya hujjatlari bo'yicha tushuntirishlarni, shuningdek soliqlar va soliqlarni hisoblashga oid boshqa ma'lumotlarni talab qilishi mumkin. (Soliq kodeksining 138-moddasi)	Soliq kodeksida kameral nazorat davrida faqatgina aniqlangan nomuvofiqliklar va (yoki) xatolarga tegishli ma'lumotlarni so'rash mumkinligi to'g'risida aniqlashtiruvchi me'yor nazarda tutilsin.	Amalda, buyruq bo'yicha kameral tekshiruv tayinlanganidan so'ng, soliq to'lovchiga ko'plab hujjatlar, shu jumladan, tekshirilayotgan soliqqa oid bo'lmagan hujjatlarni (ta'xis hujjatlari, buxgalteriya hisobining barcha hisobvaraqlari bo'yicha aylanma saldo xabarnomasi (ASX), turli xil dastlabki hujjatlar va h.k.) taqdim etish talabnomasi yuboriladi).Kameral nazorat, aslida, soliqqa oid huquqbuzarliklarning oldini olish vositasidan kameral nazoratni tayinlash to'g'risidagi buyruqda ko'rsatilgan tekshiruvning aniq predmetiga qaratilmasdan, balki soliq to'lovchining butun xo'jalik faoliyatini tekshirish vositasiga aylandi.
15	Soliq kodeksiga muvofiq, soliq to'lovchi tomonidan ilgari taqdim etilgan soliq hisobotiga nisbatan to'lanishi lozim bo'lgan soliq summasi kamaytirilgan yoki ko'rilgan zarar miqdori oshirilgan qayta ko'rib chiqib, aniqlashtirilgan soliq hisoboti taqdim	Har bir soliq turi bo'yicha kamaytirishning umumiy yuqori chegarasini belgilash tavsiya etiladi, hamda ushbu chegaraga erishilgan taqdirda, qayta ko'rib chiqilgan hisob-kitoblar kameral soliq tekshiruvini o'tkazmasdan qabul qilinishi taklif etiladi.	Muammo shundaki, soliq to'lovchilar kichik miqdordagi og'ishlarga olib keladigan hisobot xatolariga yo'l qo'yishadi. Bunday hollarda, hatto 1 so'm miqdorida kamaytirish uchun hisob-kitoblarni qayta topshirish uchun, kameral tekshiruv o'tkaziladi.

	etilganida ham kameral nazorat o'tkaziladi.		Har bir soliq turida pasaytirish (kamaytirish) bo'yicha tuzatilgan hisob-kitoblar avtomat ravishda amalga oshiriladigan maksimal chegarani belgilash Davlat soliq xizmati organlarining ma'muriy xarajatlarini kamaytiradi, shuningdek buxgalterning hisobotni qayta topshirishini osonlashtirib, soliq organlari uchun hujjatlarni tayyorlashga sarflanadigan vaqt va xarajatlarni qisqartiradi.
16	Amaldagi qonunchilik kameral soliq tekshiruvlarini o'tkazish davriyligini belgilamaydi va ularni o'tkazishda tekshirish o'tkazilgan soliq davrining bir xilligini cheklamaydi.	Soliq kodeksida quyidagilarni belgilab qo'yish lozim: - kameral soliq tekshiruvlarini o'tkazish davriyligini; - xuddi shu davr uchun, soliq tekshiruvi o'z ichiga olgan davrlar uchun, shuningdek ortiqcha to'langan yoki undirilgan soliqlarni qaytarishda, bir xil soliqlar bo'yicha takroriy tekshirishlarni istisno qiluvchi tartibni joriy etish.	Ushbu qoidalarning yo'qligi soliq organlariga tadbirkorlik subyektlarida cheklovsiz kameral tekshiruvlarini tayinlash imkonini yaratib beradi, bu esa tadbirkorlik subektlariga nisbatan kuchli ma'muriy bosimga olib keladi. Shunday qilib, soliq organlari ortiqcha to'langan yoki undirilgan soliqni qaytarish to'g'risida ariza berilgan taqdirda, ilgari ushbu soliq bo'yicha umumiy asosda kameral tekshiruv o'tkazilganiga qaramay, uni takror o'tkazadi.
Soliq to'lovchilarning javobgarligi			

17	<p>Soliq qonunchiligida soliq to'lovchi tomonidan to'lovchining birinchi xatoga yo'l qo'yish huquqi yo'q.</p>	<p>Soliq kodeksiga birinchi xato huquqi to'g'risidagi quyidagi me'yorni kiritish lozim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - birinchi marta aniqlangan soliqqa oid huquqbuzarlik uchun (ma'lum (aniq) miqdorgacha) jarima qo'llanilishi o'rniga ogohlantirish bilan cheklanish; - soliqqa oid huquqbuzarlik birinchi marta sodir etilganligini yengillashtiruvchi holat sifatida tan olish; - birinchi marta jarima to'lashda chegirmalar tizimini joriy etish; - Soliq kodeksida jarima muddatidan oldin to'langan taqdirda chegirmalar miqdorini belgilab qo'yish. 	<p>Ushbu taklifning qabul qilinishi soliqqa oid huquqbuzarliklarni birinchi marotaba sodir etayotgan yangi ish boshlagan tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlashga yordam beradi.</p>
18	<p>Bir qator huquqbuzarliklar uchun ham moliyaviy, ham ma'muriy jazo choralari qo'llaniladi:</p> <p>– jismoniy shaxs tomonidan yakka tartibdagi tadbirkor sifatida davlat ro'yxatidan o'tmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish – bunday faoliyatdan olingan daromadning 10 foizi miqdorida, lekin kamida 1 million so'm miqdorida moliyaviy jarima solinadi (Soliq kodeksining 219-moddasi).</p>	<p>Soliq qonunchiligini buzganlik uchun mavjud bo'lgan barcha sanksiyalarni inventarizatsiya qilish taklif etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) SK, MJtK va JKlarda sanksiyalarning takrorlanishini bartaraf etish; 2) moliyaviy sanksiyalarni qo'llashda, bankrotlik belgilarini bartaraf etadigan, soliq to'lovchining huquqbuzarliklarda aybdor bo'lgan aniq mansabdor shaxslariga nisbatan ma'muriy jarimalar ko'rinishidagi sanksiyalariga ustunlik berish kerak. 	<p>Sanksiyalarni kamaytirish bo'yicha bunday tajriba allaqachon mavjud. Soliq to'g'risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarda soliq hisobotlarini taqdim etmaslik avval soliq to'lovchiga nisbatan ham moliyaviy sanksiyalar (Soliq kodeksining 220-moddasi), ham ma'muriy jarimalar qo'llanishiga olib kelgan. Bunda deyarli bir xil miqdorlarda qo'llanilgan va sanksiyalarning takrorlanishi kuzatilgan.</p>

	Xuddi shunday qoidabuzarlikni sodir etganligi uchun ma'muriy jarima ham qo'llaniladi (Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksning 176-moddasi).		Endilikda ushbu qoidabuzarliklar uchun moliyaviy jazo choralari bekor qilindi va ma'muriy jazo choralari saqlab qolindi.
19	2022yil 11 martdagi O'RQ-758-son Qonun bilan quyidagilar bo'yicha yangi talablar yoki tartiblarni buzganlik uchun jarimalar kiritildi: - fiskal belgilarni aks ettirish; - hisobga olishning avtomatlashtirilgan o'lchov vositalari bilan jihozlash; - soliq organlarining axborot tizimlari bilan integratsiyalashuvni ta'minlash; - identifikatsiya vositalari orqali tovarlarni majburiy raqamli markalash.	1) tovarlarni identifikatsiyalash vositalari bilan majburiy raqamli belgilanmaganligi uchun sanksiyalar bundan mustasno bo'lgan holda, yangi sanksiyalarni qayta ko'rib chiqish bo'yicha takliflar kiritish; 2) ushbu sanksiyalarni qo'llash tartibini ishlab chiqish va Soliq kodeksiga kiritish uchun taqdim etish	Yangi sanksiyalar korxonalar uchun bankrotlikkacha bo'lgan og'ir moliyaviy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Sotish (realizatsiya) amalga oshirilgan oxirgi hisobot choragida olingan sof daromad miqdoridagi jarima - Soliq kodeksidagi eng katta jarima hisoblanadi. Ushbu sanksiyalar soliq organlarining axborot tizimlari bilan integratsiyaning yo'qligi sababli, ayniqsa adolatsiz bo'ladi - bu masala bo'yicha batafsil tushuntirishlar faqat avgust oyining boshida e'lon qilingan.
Soliq organlari mansabdor shaxslarining javobgarligi			
20	"Davlat soliq xizmati to'g'risida"gi Qonunda "Davlat soliq organlari mansabdor shaxslarining javobgarligi" haqidagi 13-modda deklarativ xususiyatga ega bo'lib, amalda umuman ishlamaydi.	Quyidagilar taklif etilmoqda: - "Davlat soliq xizmati to'g'risida"gi Qonunning 13-moddasida soliq organlari xodimlarining noqonuniy xatti-harakatlari, xususan, tekshiruv natijalari bo'yicha qo'shimcha soliq summalarini qaddan	Bu soliq organlari mansabdor shaxslarining mentalitetini o'zgartiradi, noqonuniy xatti-harakatlar va qarorlar sonini sezilarli darajada kamaytiradi, soliq xizmatining soliq to'lovchining hamkoriga aylanishiga xizmat qiladi.

	Buning oqibatlarida, xususan:	<p>oshirganlik uchun javobgarlik aniq belgilansin;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksda va Jinoyat kodeksida huquqbuzarliklar uchun javobgarlikni belgilash kerak; - "Davlat soliq organlarining mansabdor shaxslarini javobgarlikka tortish tartibi"ni qabul qilish kerak; - soliq to'lovchilarning huquqlarini va soliq qonunchiligini buzgan soliq organlari xodimlariga nisbatan jazo choralarini qo'llash holatlari to'g'risida soliq to'lovchilarni xabardor qilish kerak; 	
Soliq to'lovchilar va soliq organlari o'rtasidagi nizolar			
21	Soliq nizolarini sud tartibida ko'rib chiqish amaliyoti tahlil qilinmayapti, umumlashtirilmayapti, soliq to'lovchilar va soliq organlari e'tiboriga yetkazilmayapti. Natijada, xuddi shunday holatlarning oldini olish mumkin bo'lgan nizoli ishlar sud jarayonlarida qayta va qayta ko'rib chiqilishiga olib kelmoqda.	Soliq nizolari bo'yicha sud qarorlarini doimiy tahlil qilib borish, ularni umumlashtirish va mutaxassislar tomonidan qisqacha sharhlar berilgan holda e'lon qilish taklif etilmoqda.	Soliq organlari ham, soliq to'lovchilar ham sud ishlaridagi pretsedentlari bo'yicha muhim ma'lumotlarga ega bo'lishadi, ulardan foydalanish soliq qonunchiligiga yaxshiroq rioya qilish imkonini beradi. Bundan tashqari, soliq organlari eng ko'p tortishuvlarga sabab bo'lgan va takomillashtirishni talab qiladigan qoidalarni aniqlashlari uchun imkoniyat paydo bo'ladi.

22	<p>Soliq nizolarini sudgacha hal etish ularni hal etishning samarali usuli hisoblanadi. O‘zbekistonda bu tartibning imkoniyatlari to‘liqonli ishlamayapti. Sabablari - me‘yoriy-huquqiy bazayetarli emas, shikoyatlarni ko‘rib chiqish amaliyoti bo‘yicha nashrlar mavjud emas, soliq to‘lovchilar soliq organlarining xolisligiga shubha qiladilar.</p>	<p>Soliq nizolarini sudgacha hal qilishni rivojlantirish konsepsiyasini (yoki chora-tadbirlar dasturini) ishlab chiqish taklif etilmoqda, xususan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - quyi soliq organlari tomonidan qabul qilingan qarorlarning qonuniyligi va asosliligini nazorat qilish; - soliq to‘lovchilarning shikoyatlarini ko‘rib chiqishda aniqlangan huquqbuzarliklarga qanchalik tezkorlik bilan munosabat bildirilishi; - natijalarni umumlashtirish va idoralararo xatolarni bartaraf etish; - soliq organlari tomonidan soliq to‘lovchilarning soliq shikoyatlarini ko‘rib chiqishda yuqori darajadagi ochiqlik va qanday yo‘l tutishini oldindan bilishini ta‘minlash; - qonunga xilof qabul qilingan qarorlari uchun quyi soliq organlarining javobgarligini oshirish; - bahsli summalar bo‘yicha turli kelishuv bitimlarini tuzish va nizoni sudgacha ko‘rib chiqishning istalgan bosqichida tugatish imkoniyatini yaratish; - soliq nizolarini sudgacha ko‘rib chiqish uchun Internet xizmatini yaratish; 	<p>Sudgacha hal etish institutini rivojlantirish chora-tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish quyidagilarga yordam berishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - soliq nizolarini sudning ishtirokisiz hal etishni izlash imkonini beruvchi soliq nizolarini suddan tashqari hal etish mexanizmlarini ishlab chiqishga; - nizolarni suddan tashqari hal qilish maqsadida ularga shart-sharoit va rag‘batlantirishlar tizimini yaratish; - soliq tekshiruvlari natijalari bo‘yicha qabul qilingan qarorlar ustidan berilgan shikoyatlar sonini kamaytirishga; - soliq ma‘muriyatchiligi sifatini oshirishga olib keladi.
----	--	--	---

		- shikoyatlarni ko‘rib chiqish natijasida qabul qilingan qarorlarning axborot-tahliliy bazasini yaratish, hal etishning sud bosqichiga o‘tgan soliq nizolari bo‘yicha sud amaliyotini tahlil qilish.	
QQS ma‘muriyatchiligi			
23	“Import” qiluvchilar QQSni bo‘lib-bo‘lib to‘lashda, byudjetga to‘liq to‘langunga qadar to‘langan soliqni hisobdan chiqarishga haqli emas.	Import qilinadigan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha QQSni bo‘lib-bo‘lib to‘lashda amalda to‘langan QQS summalari hisob-kitob qilinishi lozimligi to‘g‘risidagi qoidani belgilash taklif etilmoqda.	Bu Davlat soliq qo‘mitasi va Davlat bojxona qo‘mitasining axborot tizimlari integratsiyalashuvini taqozo etadi va tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratadi.
Vijdonli soliq to‘lovchilarga soliq majburiyatlarini bajarishda yordam berish			
24	Soliq organlarining soliq to‘lovchilarni qiziqtirgan savollariga bergan javoblari ma‘lumotlar bazalarida qayd etilmaydi va umumlashtirilmaydi, soliq to‘lovchilar ulardan foydalanish imkoniga ega emas.	Soliq organlarining soliq to‘lovchilarning savollariga javoblari ma‘lumotlar bazasini yaratish va/yoki ular asosida soliq organlari pozitsiyasini aks ettiruvchi namunaviy javoblar ma‘lumotlar bazasini yaratish taklif etilmoqda.	Javoblar ma‘lumotlar bazasini yaratish va unga erkin kirish huquqi: - turli darajadagi soliq organlarining soliq to‘lovchilar masalalari bo‘yicha pozitsiyalarini (tutgan o‘rinlarini) birlashtirishga; - soliq to‘lovchilarga soliqlarni to‘g‘ri, bilgan holda to‘lash imkonini beruvchi muhim ma‘lumotlarni taqdim etishga;

			- DSQ koll-markazlarining javob berish sifatini oshirishga imkon beradi.
--	--	--	--